

Spørsmål og svar om nye læreplaner i engelsk og fremmedspråk i LK20

Fremmedspråksenteret

Fra august 2020 er det nye læreplaner for fagene engelsk og fremmedspråk. Fremmedspråksenteret har intervjuet Mary Ann Ronæs (engelsk) og Kim Buxton (fremmedspråk) i Utdanningsdirektoratet om de nye læreplanene. Lenker til en rekke relevante nettsider på udir.no er samlet på side 7.

1. Hva er nytt i de nye læreplanene for engelsk og fremmedspråk?

Først må vi presisere det som fortsatt gjelder, og det er at læreplaner for fag er forskrift, og de er en del av læreplanverket. Det betyr at det ikke er valgfritt å følge dem, og det er fortsatt læreplanene som skal styre planleggingen og tilretteleggingen av opplæringen. Det som er nytt, er at læreplanene må leses på en annen måte. Kompetansemålene må nå sees i sammenheng med hverandre, og i sammenheng med *alle* tekstene i læreplanen. Det er fortsatt kompetansemålene som er grunnlaget for vurdering, men disse må sees i lys av tekstene i «Om faget». Kompetansebegrepet er fornyet, og det er en egen definisjon av dybdeløring.

Den viktigste endringen for alle fag er at strukturen i læreplanen er endret, og at alle fag har kjerneelementer som beskriver de mest sentrale begrepene, kunnskapsområdene, tenkemåtene, metodene og uttrykksformene i faget. Læreplanen i fremmedspråk har fire kjerneelementer, og læreplanen i engelsk har tre.

De nye læreplanene inneholder også fagspesifikke omtaler av undervis- og standpunktvurdering, utformet i tråd med omtalen av vurdering i «Overordnet del» og med utgangspunkt i kjerneelementene, kompetansedefinisjonen og kompetansemål i faget. Disse tekstene uttrykker samlet sett hva elevene skal vurderes etter, og elevene skal vise kompetansen sin på flere og varierte

måter. Antall kompetansemål er redusert for å gi rom for dybdeløring.

2. Hva har vært det mest utfordrende i utarbeidelsen av de nye læreplanene?

Det har vært utfordrende å gjøre læreplanene framtidsrettet. Det å fornye en læreplan er en kompleks øvelse når mange lærere liker den gjeldende læreplanen og ikke ønsker nye kompetansemål velkommen. I tillegg har det vært en balansekunst å redusere omfanget i faget fordi det kom få innspill på hva som kunne tas ut av faget. Det artigste er at hele Norge har vært med på å forme nye læreplaner gjennom samarbeidet med partene i strategien, spørringer, innspillsrunder, høringer og møter med skoler og kommuner under-

Mary Ann Rosnæs og Kim Buxton som har vært sentrale i prosessen med å utarbeide nye læreplaner for fagene engelsk og fremmedspråk

veis i prosessen. Elever, lærere, ledere og skoleiere har alle bidratt til utformingen av de nye læreplanene.

3. Hva er dere aller mest fornøyd med når det gjelder fornyelsen av læreplanene?

Fremmedspråk er mest fornøyd med å utforme en læreplan som er redusert i omfang, men som fortsatt er ambisiøs.

Det har ikke vært noen lett oppgave for læreplangruppen å utarbeide en læreplan som skal gjelde for alle de 44 språkene vi har eksamen i per i dag, og for andre fremmedspråk som kan innlemmes i eksamensplanen framover, men det kan se ut som de har klart dette på en god måte.

Engelsk er fornøyd med at antall kompetensemål på 10. trinn er redusert, og at

lesing er forsterket på barnetrinnet. I både engelsk og fremmedspråk er det interkulturelle aspektet ved faget gitt større rom. Flertallet av innspillene støttet ny ordning for standpunkt i engelsk med en karakter på 10. trinn, slik at ordningen blir lik som på vg1. Vi håper nå at elevenes kompetanse i engelsk blir vurdert som samlet kompetanse i faget, slik at det ikke lenger er tette skott mellom muntlig og skriftlig kompetanse. Det er ikke slik at muntlige og skriftlige ferdigheter i engelsk er adskilte størrelser som skal vektas mot hverandre. Elevene bruker muntlig og skriftlig kompetanse i et spill, og da må de få mulighet til å vise sin engelskkompetanse nettopp ved å kombinere flere grunnleggende ferdigheter. Framtidens eksamen vil bære preg av nettopp dette i både fremmedspråk og engelsk.

Både engelsk og fremmedspråk har lagt vekt på kjerneelementet *kommunikasjon* som det viktigste i faget, og den kommunikative kompetansen (det å forstå og bli forstått) er tydeliggjort. Dette omfatter kritisk bruk av ulike hjelpemidler, digitale ressurser og medier. Elevene skal lære å forstå egen og andres kulturelle bakgrunn, slik at de kan kommunisere effektivt i ulike sammenhenger. Målet er at elevene skal oppleve flerspråklighet som en ressurs, både i skolen og ellers i samfunnet. Her ser vi at flere lærere etterspør hvordan dette konkret skal gjøres, og vi er i ferd med å utarbeide noen råd i den digitale læreplanvisningen.

Støtteressursene i den digitale læreplanvisningen vil bli oppdatert utover våren, og dette vil være klart til skolestart. Vi utvikler en ny funksjon i læreplanvisningen, slik at du som jobber i skolen, kan logge deg inn og planlegge opplæringen direkte fra læreplanvisningen. Den nye funksjonen kommer før sommeren. Vi hører at flere gleder seg til å ta i bruk denne.

4. Hvordan og hvor gjør det europeiske rammeverket for språk (CEFR) seg gjeldende i fagfornyelsen når det gjelder engelsk og fremmedspråk?

For engelsk gjør dette seg gjeldende i kjennetegn på måloppnåelse for standpunktvurdering

som er publisert på udir.no. Disse skal vi revidere fra 1. april, og her ønsker vi at lærere skal gi innspill på hva de mener er bra med utkastet, og hvordan vi kan forbedre kjennetegnene. I april 2021 skal vi revidere dem igjen, og vi håper på kontakt med skoler som vil jobbe aktivt med kjennetegnene for å gi oss tilbakemeldinger.

Læreplanen i fremmedspråk har en tydeligere kobling til det europeiske rammeverket for språk enn tidligere. Dette er spesielt synlig i måten progresjonen mellom de ulike nivåene (nivå I, II og III) er beskrevet på. Koblingen kommer også tydeligere fram gjennom situasjonsbeskrivelsene i kompetansemålene – i hvilke situasjoner elevene skal kunne bruke språkferdighetene. I tillegg er kjennetegn på måloppnåelse i støttematerialet knyttet til CEFR. Vi har i første omgang utarbeidet kjennetegn for vesteuropeiske språk, men skal i løpet av kort tid også utarbeide kjennetegn koblet til CEFR for andre europeiske språk. Her vil det tas hensyn til at språkene vi tilbyr eksamen i, har ulike utfordringer når det gjelder opplæring, og at noen språk trenger mer tid på å komme opp på de ulike nivåene beskrevet i CEFR enn det vesteuropeiske språk gjør.

5. Hvordan bidrar de nye læreplanene til samarbeid på tvers av språk? Er det et mål at språkfagene skal samarbeide tettere?

I og med at begge planene vektlegger flerspråklighet, vil det være naturlig å samarbeide. Det er ellers skoleleders ansvar å organisere skolehverdagen og legge til rette for at lærerne kan sam-

arbeide. Elevene utvikler kompetanse i faget når de ser sammenhenger i fag og mellom fagområder. Dette skjer både når de arbeider på egen hånd, og når de samarbeider med andre. Det samme gjelder for lærerne.

I læreplanvisningen vil det utover høsten bli mulig å se koblinger mellom fag, for eksempel norsk og engelsk. Siden fremmedspråk ikke er obligatorisk på grunnskolen, vil det ikke bli lenket fra engelsk til fremmedspråk, men det vil legges koblinger fra fremmedspråk til engelsk i læreplanvisningen.

6. Hvorfor forsvant det tverrfaglige temaet «Bærekraftig utvikling» fra læreplanen for engelsk og fremmedspråk, og hvordan vil dette påvirke faget?

Et tverrfaglig tema skal kun innlemmes i et fag hvis det er en *sentral del av innholdet* i faget; dette var en klar føring fra stortingsmeldingen. Selve innholdet i de tre tverrfaglige temaene er definert i «Overordnet del», kapittel 2 og konkretisert i «Om faget» i hver læreplan. Hverken fremmedspråk eller engelsk har ansvar for *opplæringen* i bærekraftig utvikling – det ligger til andre fag. Men elevene kan likevel lese om marin forøpling på engelsk hvis de ønsker det.

7. Hvor kan skoleeier/skoleledere/lærere finne informasjon om hvordan dybdeløring skal settes ut i praksis i eget fag? Fins det noen gode og konkrete eksempler på dybdeløring i engelsk og fremmedspråk?

Dybdeløring er ikke noe nytt, men det er forsterket i LK20. Det handler om kvali-

teten på læringen, altså ikke om *hvor mye* du lærer, men om *hvordan* du lærer. Det handler om å forstå og se sammenhenger, og om nytenkning. I framtida må vi kunne bruke det vi har lært, til å løse situasjoner og utfordringer som vi ennå ikke kjenner. Og det betyr at dybdeløring handler om mer enn bare faglig fordypning. Vi må løfte blikket og se hvordan det vi har lært, er relevant i en større sammenheng. Kanskje burde det heller ha hett høydøløring?

Siden dybdeløring er å gradvis utvikle kunnskap og varig forståelse av begreper, metoder og sammenhenger i fag og mellom fagområder, er det lurt at lærere jobber sammen og ser på hvordan de kan få til å trekke linjer og vise elevene de sammenhengene som fins. Det innebærer at elevene reflekterer over egen læring og bruker det de har lært, på ulike måter i kjente og ukjente situasjoner, alene eller sammen med andre.

På udir.no ligger det artikler om dybdeløring, og skoler kan i tillegg ta i bruk modulen om dybdeløring i kompetansepakken.

8. Hva er det viktigste skoleeiere, skoleledere og lærere må forberede seg på i forbindelse med innføringen av nye læreplaner?

Det er viktig at skoleeiere, skoleledere og lærere setter seg inn i innholdet i «Overordnet del». «Overordnet del» er en forskrift som gjelder for grunnoppløringen, og erstatter «Generell del». «Overordnet del» utdypet verdigrunnlaget i oppløringenslovens formålsparagraf og de overordnede prinsippene for grunnopp-

læring. Den gir retning for opplæringen, og alle fag skal bidra til å realisere opplæringens doble mandat: danning og utdanning. Hele læreplanverket er grunnlaget for opplæringen, og de ulike delene henger tett sammen og må derfor brukes sammen. Vi har skrevet om dette i artikkelen «Arbeid med nye læreplaner – forventninger og ansvar» på udir.no. I

tillegg har Utdanningsdirektoratet laget en egen nettside med støtte til innføring til nye læreplaner som kan bidra til å skape en felles læreplanforståelse.

Mange henvender seg til oss og sier at de ikke kan gjøre noen ting før de vet hvordan eksamen vil se ut. Det er en egen arbeidsgruppe oppnevnt av Kunnskaps-

departementet som skal evaluere eksamensordningen, og denne kan dere lese om ved å klikke på lenken nedenfor. Dere kan også komme med innspill til høringsutkastet om endring i bestemmelser om vurdering, eksamen og eksamensordninger i læreplanene. Fristen for å svare på høringen er 14. april 2020.

Vil du vite mer om den nye læreplanen? Her finner du lenker til relevante nettsider på udir.no

Hva er nytt i læreplanverket?:

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/fagovergripende-stotte/hva-er-nytt-i-lareplanverket/>

Sosial læring gjennom arbeid med fag:

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/fagovergripende-stotte/sosial-laring-gjennom-arbeid-med-fag/>

Kompetansepakke for innføring av nytt læreplanverk:

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/fagfornyelsen/kompetansepakke-for-innforing-av-nytt-lareplanverk/>

Støtte til innføring av nye læreplaner:

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/fagfornyelsen/stotte-til-innforing-av-nye-lareplaner/>

Støttmateriell til overordnet del:

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/stottmateriell-til-overordnet-del/>

Desentralisert ordning – lokal kompetanseutvikling:

<https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/nasjonale-satsinger/ny-modell-for-kompetanseutvikling-i-skole/desentralisert-ordning/desentralisert-ordning/>

Hva er gode læremidler?:

<https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/laremidler/kvalitetskriterier-for-laremidler/>

Hva er tverrfaglige temaer?:

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/fagovergripende-stotte/hva-er-tverrfaglige-temaer/>

Ny funksjon i læreplanvisningen våren 2020:

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/fagfornyelsen/skisser-planlegge-opplaring-direkte-fra-lareplanen/>

Arbeid med nye læreplaner – forventninger og ansvar:

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/fagfornyelsen/arbeid-med-nye-lareplaner--forventninger-og-ansvar/>

Høring om endring i bestemmelser om vurdering, eksamen og eksamensordninger i læreplanene:

<https://www.udir.no/eksamen-og-prover/eksamen/horing-om-endring-i-bestemmelser-om-vurdering-eksamen-og-eksamensordninger-i-lareplanene/>

Samarbeidsgruppe skal evaluere eksamensordningen:

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/fagfornyelsen/ekstern-gruppe-skal-evaluere-eksamensordningen/>